

OŠ "Mladost"
Osijek

	 4.3. Pravila privatnosti	 5. i 6. razred
--	---	---

<p>Sažetak nastavne jedinice</p> <p>Učenici će shvatiti da mrežne stranice moraju štiti njihove privatne informacije. Naučit će prepoznati sigurne mrežne stranice tražeći pravila o privatnosti i uvjete korištenja. Učenici će raspravljati o situacijama u kojima bi se njihove privatne informacije mogle dijeliti bez njihova dopuštenja. Samostalno će istraživati pravila o zaštiti privatnosti na mrežnim stranicama.</p>	<p>Cilj i ishodi učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – objasniti što su pravila privatnosti i uvjeti korištenja – utvrditi važnost čitanja uvjeta korištenja na konkretnome primjeru – provjeravati pravila o privatnosti stranica koje posjećuju
--	--

Korelacija: Hrvatski jezik, sat razrednika

Nastavna sredstva i pomagala: internet, računalo/tablet, radni listić *Zakon o zaštiti osobnih podataka*, radni listić *Provjera pravila privatnosti*

Uvodni dio

Motivacijske aktivnosti

10 minuta

Učenicima podijelimo radni listić, dijelove **Zakona o zaštiti osobnih podataka**. Kažemo im da pročitaju tekst, a u tekst umetnemo rečenicu: *Želim da mi učiteljica u imenik upiše jedinicu. Ako se slažu s pročitanim, neka na kraju u kvadratić stave kvačicu, što znači: Prihvaćam*. Pretpostavka je da se učenicima neće dati čitati cijeli tekst i da će im zbog površnoga čitanja teksta promaknuti umetnuta rečenica. Objasnimo im što su učinili kad su stavili kvačicu.

Pitanja:

Kako se osjećate? Zašto?

Tko je kriv za to što vam se dogodilo?

Objasnimo učenicima kako je izuzetno važno uvijek pročitati tekst koji potpisujemo ili prihvaćamo jer nas lijenost ili nemarnost mogu skupo koštati. Nezanjanje nas ne opravdava i ne oslobađa odgovornosti.

Glavni dio

30 minuta

Aktivnost 1

10 minuta

Razgovaramo s učenicima kako se osobni podatci ne smiju podijeliti sa strancima te da je neke informacije, npr. privatne informacije, potrebno posebno zaštititi zbog sigurnosnih razloga.

Definiramo pojam privatne informacije. Osobni podatci obuhvaćaju:

- ime i prezime
- kućnu adresu
- ime škole i adresu
- broj telefona
- e-adresu
- matični broj / OIB.

Objašnjenje:

Bitno je te podatke štititi kad smo na internetu. Objasnimo učenicima da je Zakon o zaštiti osobnih podataka važan jer bez njega mrežne bi se stranice mogle koristiti njihovim privatnim informacijama kako bi htjele. Na primjer, mrežne stranice mogle bi ih pokušati pronaći, kontaktirati i nuditi im svoje usluge. Mrežne stranice čak bi mogle prodati učeničke privatne podatke drugim tvrtkama koje žele podatke o djeci.

Objasnimo da mrežne stranice moraju na svojim stranicama imati istaknute uvjete korištenja i pravila privatnosti. **Pravila privatnosti** mrežnih stranica zakonski su obvezujući ugovor između mrežne stranice i korisnika. Pravila privatnosti trebala bi dobro informirati korisnika na što sve pristaje u smislu prikupljanja podataka.

Koristeći se internetom, često se prijavljujemo na servise ili skidamo datoteke koje zahtijevaju prihvaćanje *Općih uvjeta korištenja*. Često kliknemo na *Prihvaćam* ili *I Agree* kako bismo nastavili dalje. Bitno je znati da **uvjeti korištenja** predstavljaju vrstu ugovora. Na internetu je to uglavnom prihvaćanje uvjeta jer u protivnome nismo u mogućnosti koristiti se njihovom uslugom. Isti su vrlo često dugački i komplicirani zbog čega ih uglavnom nitko ne čita, a što se može dogoditi u tome slučaju, učenici su se slikovito mogli uvjeriti na početku sata.

Aktivnost 2

20 minuta

Učenici će istraživati imaju li navedene stranice *Pravila privatnosti* i *Uvjete korištenja*.

Stranice za istraživanje: www.skole.hr

www.zondle.com

www.ucitelji.hr

stranica vaše škole.

Nakon istraživanja trebaju popuniti **Radni listić Provjera pravila privatnosti**.

http://en.wikipedia.org/wiki/Privacy_policy

Završni dio

Aktivnost za zaokruživanje nastavne jedinice

5 minuta

Pitanja:

Koji su primjeri privatnih informacija?

Što treba potražiti kako bismo bili sigurni da mrežna stranica štiti našu privatnost?

Zašto treba biti pažljiv kod prihvaćanja/potpisivanja ugovora na internetu?

Dodatne aktivnosti

Crtati trezor, škrinju s lokotom ili špilju koji će simbolizirati privatnost učenika. U crtežu navesti što bi od privatnih podataka čuvali unutra, a zatim dodati sve ono što ne bi željeli podijeliti na internetu. Podijeliti trezore privatnosti s razredom.

Potražite na internetu što su kolačići.

Kolačić (engl. *Cookie*) tekstualna je datoteka koja prikuplja i sprema podatke o našem korištenju neke mrežne stranice. Ako posjetimo neku stranicu drugi put i primijetimo svoje ime i dobrodošlicu, to je djelo *cookiesa*. Oni mogu sadržavati i informacije o tome koje smo stranice posjetili, podatke o prijavi, lozinke i korisnička imena. Ti podatci mogu ostati u kolačiću mjesecima, čak i godinama.

Preglednici se mogu namjestiti i da ih ne rabe, ali neke stranice neće moći pravilno prikazati sadržaj bez njih. Kolačiće također možemo i obrisati, što je ponekad dobro učiniti, pogotovo ako računalo ne koristimo samo mi.

Obiteljske aktivnosti

Zajedno raspravljati i razraditi politiku privatnosti za svoje spavaće sobe te istaknuti na vrata svojih soba (kucati prije ulaska, pitati prije posuđivanja stvari, ne čitati tuđi dnevnik...).

Zajedno proučiti pravila privatnosti neke društvene stranice:

Google – pravila o privatnosti:

<http://www.google.hr/intl/hr/policies/privacy/>,

Zaštitite privatnost na Facebooku:

[http://www.cert.hr/sites/default/files/Facebook%20brosura%20v2%20\(2012\)_0.pdf](http://www.cert.hr/sites/default/files/Facebook%20brosura%20v2%20(2012)_0.pdf).

Literatura

Pravila privatnosti na društvenim mrežama:

<http://netologija.org/2012/03/02/pravila-privatnosti-na-drustvenim-mrezama/>

Pravila privatnosti:

http://en.wikipedia.org/wiki/Privacy_policy

Pristanak na uvjete korištenja:

<https://dnevnik.hr/vijesti/tech/to-je-zastrasuje-pogledajte-sto-znaci-pristati-na-uvjete-usluga-tehnoloskih-kompanija---295230.html>

OŠ "Mladost"
Osijek

Opasnosti prihvaćanja uvjeta korištenja bez čitanja:

<http://sistemac.carnet.hr/node/1282>

Kolačići:

http://www.izradainternetstranica.net/izrada_web_stranica/sto_su_to_cookies.html

Kolačići:

<http://sh.wikipedia.org/wiki/Cookie>

Zakon o zaštiti osobnih podataka:

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_09_106_2300.html

Prilozi

Radni listić *Zakon o zaštiti osobnih podataka*

<http://www.petzanet.hr/Modul3/poveznice>

II. OBRADA OSOBNIH PODATAKA

Članak 7.

Osobni podatci smiju se prikupljati i dalje obrađivati isključivo:

- uz privolu ispitanika samo u svrhu za koju je ispitanik dao privolu, ili
- u slučajevima određenim zakonom, ili
- u svrhu izvršavanja zakonskih obveza voditelja zbirke osobnih podataka, ili
- u svrhu sklapanja i izvršenja ugovora u kojem je ispitanik stranka, ili
- u svrhu zaštite života ili tjelesnog integriteta ispitanika ili druge osobe u slučaju kada ispitanik fizički ili pravno nije u mogućnosti dati svoj pristanak, ili
- ako je obrada podataka nužna radi ispunjenja zadatka koji se izvršavaju u javnom interesu ili u izvršavanju javnih ovlasti koje ima voditelj zbirke osobnih podataka ili treća strana kojoj se podatci dostavljaju ili
- ako je obrada podataka nužna u svrhu zakonitog interesa voditelja zbirke osobnih podataka ili treće strane kojoj se podaci otkrivaju, osim kada prevladavaju interesi zaštite temeljnih prava i sloboda ispitanika iz članka 1. stavka 2. ovoga Zakona, ili
- ako je ispitanik sam objavio te podatke.

U slučaju iz stavka 1. podstavka 1. i 8. ovoga članka ispitanik ima pravo u svako doba odustati od dane privole i zatražiti prestanak daljnje obrade njegovih podataka, osim ako se radi o obradi podataka u statističke svrhe kada osobni podatci više ne omogućuju identifikaciju osoba na koju se odnose.

Osobni podatci koji se odnose na maloljetne osobe smiju se prikupljati i dalje obrađivati u skladu s ovim Zakonom i uz posebne mjere zaštite propisane posebnim zakonima.

III. OBRADA POSEBNIH KATEGORIJA OSOBNIH PODATAKA

Članak 8.

Zabranjeno je prikupljanje i daljnja obrada osobnih podataka koji se odnose na rasno ili etničko podrijetlo, politička stajališta, vjerska ili druga uvjerenja, sindikalno članstvo, zdravlje ili spolni život i osobnih podataka o kaznenom i prekršajnom postupku.

Iznimno, podatci iz stavka 1. ovoga članka mogu se i prikupljati i dalje obrađivati:

- uz privolu ispitanika, ili
- ako je obrada podataka potrebna u svrhu izvršavanja prava i obveza koje ima voditelj zbirke osobnih podataka na temelju posebnih propisa, ili

OŠ "Mladost"
Osijek

– ako je obrada nužna radi zaštite života ili tjelesnog integriteta ispitanika ili druge osobe kada ispitanik zbog fizičkih ili pravnih razloga nije u mogućnosti dati svoju privolu, ili
– ako se obrada provodi u okviru djelatnosti ustanove, udruženja ili bilo kojeg drugog neprofitnog tijela s političkom, filozofskom, vjerskom, sindikalnom ili drugom svrhom te pod uvjetom da se obrada isključivo odnosi na njihove članove te da podatci ne budu otkriveni trećoj strani bez pristanka ispitanika, ili
– ako je obrada podataka potrebna radi uspostave, ostvarenja ili zaštite potraživanja propisanih zakonom, ili
– ako je ispitanik sam objavio te podatke, ili
– ako je obrada podataka potrebna u svrhe preventivne medicine, medicinske dijagnoze, zdravstvene skrbi ili upravljanja zdravstvenim službama, pod uvjetom da podatke obrađuje zdravstveni djelatnik na temelju propisa i pravila donesenih od strane nadležnih tijela.

Odredbom članka 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka («Narodne novine», br. 130/11.) stupio na snagu 24. studenoga 2011., stavak 2. je izmijenjen. U slučaju iz stavka 2. ovoga članka, obrada podataka mora biti posebno označena i zaštićena. Uredbom Vlade, uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka, propisat će se način pohranjivanja i posebne mjere tehničke zaštite podataka iz stavka 2. ovoga članka. Želim da mi učiteljica u imenik upiše jedinicu. Ukoliko su podatci iz stavka 2. ovoga članka klasificirani, način pohranjivanja i tehnička zaštita tih podataka provode se sukladno posebnim propisima koji uređuju područje informacijske sigurnosti. Osobni podatci koji se odnose na prekršajnu i kaznenu evidenciju smiju se obrađivati isključivo pod kontrolom nadležnih tijela.

Članak 9.

Prije prikupljanja bilo kojih osobnih podataka, voditelj zbirke osobnih podataka ili izvršitelj obrade dužan je informirati ispitanika čiji se podatci prikupljaju o identitetu voditelja zbirke osobnih podataka, o svrsi obrade u koju su podatci namijenjeni, o postojanju prava na pristup podatcima i prava na ispravak podataka koji se na njega odnose, o primateljima ili kategorijama primatelja osobnih podataka te da li se radi o dobrovoljnom ili obveznom davanju podataka i o mogućim posljedicama uskrate davanja podataka. U slučaju obveznog davanja osobnih podataka navodi se i zakonska osnova za obradu osobnih podataka.

Prihvaćam

Radni listić *Provjera pravila privatnosti online*

http://www.petzinet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul3/m3-4.3-pravila_privatnosti-listic2-provjera-LK.pdf

1. Ima li početna stranica poveznicu *Pravila privatnosti / Uvjeti korištenja*?
2. Ima li stranica koja od tebe traži privatne informacije *Pravila privatnosti*?
3. Je li poveznicu *Pravila privatnosti / Uvjeti korištenja* lako pronaći?
4. Ima li stranica kontakt osobe kojoj se treba obratiti ako imaš pitanja o privatnosti?
5. Je li tekst *Pravila privatnosti / Uvjeti korištenja* na hrvatskome jeziku?